

Хармонизација на новиот македонски Закон за трговски друштва со дванаесетте Директиви на ЕУ кои се во сила

Едно од главните постигнувања кои беа посакувани и остварени со изработката на новиот македонски Закон за трговски друштва (во понатамошниот текст: ЗТД) беше да се земат во предвид и соодветно да се транспонираат целите и барањата кои се утврдени во Директивите на ЕУ кои се моментално во сила а кои се однесуваат на правото на трговски друштва.

Овие Директиви на ЕУ главно се однесуваат на барањата за објавување и на заштитата на правата на содружниците/акционерите и на трети лица преку промовирање на мерки за транспарентност и заштита кои треба да бидат имплементирани од страна на државите членки. Секоја Директива се однесува на различни видови на трговските друштва и се обидува да обезбеди поодделен збир на конкретни заштитни мерки, меѓутоа, заради полесно упатување, во оваа статија ќе бидат наведени само делокругот и целта на секоја директива (I-A) проследено со наведување на општите цели кои треба да бидат постигнати преку таквото законодавство, за што ќе стане збор во подолжниот дел (I-B).

Во делот II ќе биде наведен начинот на кој Директивите на ЕУ, кои се наведени во првиот дел од оваа статија, биле транспонирани во новиот ЗТД, земајќи ја предвид секоја Директива поединечно (II-A), како и резултатите и последиците кои ќе произлезат од тоа за бизнис заедницата и засегнатите страни, а кои се постигнати преку конкретизација на целите кои се остваруваат преку Директивите (II-B).

I. Директиви на ЕУ за трговски друштва кои се земени предвид во изработката на Закон за трговски друштва

Главните Директиви на ЕУ кои се применети во новиот македонски предлог Закон за трговски друштва се Директивите кои се означени со нивно нумерирање, односно: од Првата до Дванаесеттата Директива (во понатамошниот текст: Директиви). Треба, сепак, да се забележи дека Петтата, Деветтата и Десеттата Директива се сеуште во фаза на изработка.

Останатите Директиви кои се изработени во нивната конечна форма, и кои се имплементирани од страна на државите членки ќе бидат накратко разгледани поединечно, како во однос на нивниот делокруг на примена така и во однос на целта.

A. Делокруг на примена и цел на секоја Директива

1. Прва Директива на Советите (ЕЕЗ) 68/151 од 9 март 1968 (“Прва Директива”)

а. Делокруг на примена:

Првата Директива се применува на “друштва која се занимаваат со акции или други друштва кои имаат ограничена одговорност, бидејќи активностите на тие друштва често се прошируваат надвор од границите на националните територии... (и) бидејќи единствениот механизам за заштита кој тие го нудат на третите лица е нивниот имот”.¹

Формите на трговски друштва кои се засегнати со Првата Директива согласно новиот ЗТД се акционерските друштва, друштвата со ограничена одговорност и командитните друштва со акции.

б. Цел:

Првата Директива има за цел:

- да ги утврди барањата за објавување кои се применуваат на гореспомнатите друштва ;
- да ги ограничи колку што е можно повеќе причините врз основа на кои обврските кои се превземаат во име на друштвото се смета дека не се важечки ;
- да ги ограничи случаите од кои може да произлезе ништовност.

2. *Втора Директива на Советите (ЕЕЗ) 77/91 од 13 декември 1976 (“Втора Директива”)*

а. Делокруг на примена :

Втората Директива се применува на јавните друштва со ограничена одговорност и согласно на тоа се однесуваат на акционерските друштва според новиот ЗТД.

б. Цел :

Втората Директива ги утврдува правилата кои се однесуваат на основање на јавни друштва со ограничена одговорност и на одржување, распределба и промени на нивната главнина, како и на стекнување сопствени акции и акции со право на откуп.

3. *Трета Директива на Советите (ЕЕЗ) 78/855 од 9 октомври 1978 (“Трета Директива”) и Шеста Директива на Советите (ЕЕЗ) 82/891 од 17 декември 1982 (“Шеста Директива”)*

Третата и Шестата Директива се наведени заедно бидејќи се однесуваат на спојувања, односно поделби на јавните друштва и произлегуваат од единствен предлог кој првично беше замислен да ги регулира и двете операции.

а. Делокруг на примена :

---

¹ 1 и 3 став од преамбулата

Третата и Шестата Директива се однесуваат на јавните друштва со ограничена одговорност, односно на акционерско друштво согласно новиот ЗТД.

б. Цел :

Третата и Шестата Директива ги утврдуваат барањата кои треба да се применуваат во однос на спојувањата, односно поделбите.

Главна цел на Третата Директива беше хармонизација на националните закони во врска со домашните спојувања, а особено наложување на државите членки кои не го спровеле утврдениот концепт за спојувања да го воведат во нивното законодавство².

Што се однесува до Шестата Директива, таа нема за цел да им го наложи на сите држави членки дефинираниот концепт на поделба; наместо тоа, во истата се наведува дека *“заштитните мерки на интересите на содружниците/акционерите и претседателите сирани налага законите на државите членки кои се однесуваат на поделба на јавните друштва со ограничена одговорност да бидат усогласени, што значи кога државите членки дозволуваат такви операции”*³. Следствено на тоа, целта е да се обезбеди почитување на заштитните мерки предвидени во Директивата во случаите кога поделбата е дозволена.

4. Четвртата Директива на Советот (ЕЕЗ) 78/660 од 25 јули 1978 (“Четвртата Директива”)

а. Делокруг на примена :

Четвртата Директива се однесува на јавни друштва и друштва со ограничена одговорност од истите форми кои се опфатени и со Првата Директива, со исклучок на банките и другите финансиски институции и осигурителни компании, кои се опфатени со посебни Директиви. Четвртата Директива соодветно се однесува на формите на акционерското друштво, друштвото со ограничена одговорност и командитното друштво со акции според новиот ЗТД.

б. Цел :

Четвртата Директива има за цел да постигне *“усогласување на националните одредби кои се однесуваат на изработката и содржината на годишните сметки и годишните извештаи, методите на проценка кои припоа се користат и нивното објавување во однос на одредени друштва со ограничена одговорност”*, при што ова е *“од особено значење за заштитните мерки на содружниците/акционерите и претседателите”*⁴.

---

² 3 став од преамбулата

³ 5 став од преамбулата

⁴ 1 став од преамбулата

5. Седма Директива на Советот (ЕЕЗ) 83/349 од 13 јуни 1983 (“Седма Директива”)

а. Делокруг на примена:

Седмата Директива се применува на претпријатија кои имаат владеачки интереси во други претпријатија, што може да биде предмет на одредени изземања утврдени со Директивата.

б. Цел:

Седмата Директива ги утврдува барањата поврзани со составувањето на консолидирани сметки, одредувајќи дека “консолидираниите сметки мора да бидат составени така што финансиските информации кои се однесуваат... на тела или претпријатија можат да им бидат дадени на содружнициите/акционерите и на нивните лица” и дека “целта на усогласувањето на процесите што ги регулираат консолидираниите сметки е заштитата на интересите кои остваруваат во друштвата со акционерски капитал”.⁵

6. Осма Директива на Советот (ЕЕЗ) 84/253 од 10 април 1984 (“Осма Директива”)

а. Делокруг на примена:

Член 1 утврдува дека мерките предвидени со Директивата ќе се применуваат на законите, прописите и административните одредби на државите членки кои се однесуваат на одговорните лица за спроведување на законски предвидена ревизија на годишните сметки на друштвата и фирмите или консолидираните сметки на телата на претпријатијата и за потврдување дека годишните извештаи соодветствуваат на тие годишни сметки, доколку таквите ревизии и потврди се наложени со правото на Заедницата (односно, ревизори согласно ЗТД).

б. Цел:

Осмата Директива има за цел да обезбеди дека ревизорите во сите држави членки имаат еднакви минимум квалификации.

7. Единаесетта Директива на Советот (ЕЕЗ) 89/666 од 21 декември 1989 (“Единаесетта Директива”)

а. Делокруг на примена:

Единаесеттата Директива се однесува на а) подружници отворени во држава членка од страна на друштво кое е регулирано со правото на друга држава членка и на кое се применува Првата Директива и б) подружници

---

⁵ 1 и 3 став од преамбулата

отворени во држава членка од страна на друштво кое не е регулирано со правото на друга држава членка но чија правна форма е слична на формите на друштва на кои се применува Првата Директива.⁶

б. Цел:

Единаесеттата Директива ги утврдува барањата за објавување во однос на подружниците отворени во држава членка од страна на одредени видови на друштва кои се регулирани со правото на друга држава, и има за цел да го спречи создавањето на дупка во системот на заштита на трети лица преку задолжително објавување на одредени информации кои се однесуваат на друштвата и подружниците.

8. *Дванаесеттата Директива на Советите (ЕЕЗ) 89/667 од 21 декември 1989 (“Дванаесеттата Директива”)*

а. Делокруг на примена:

Дванаесеттата Директива се однесува на приватни друштва со ограничена одговорност со единствен содружник.

б. Цел:

Дванаесеттата Директива има за цел да обезбеди заштита на третите страни, а притоа се обидува да ги надополни иницијативите на Заедницата за поттикнување на создавањето и развојот на мали и средни претпријатија.

Б. Цели кои треба да се постигнат со Директивите

1. Заштита на интересите на содружниците/ акционерите и третите страни

Откако накратко беа наведени делокругот на примена и целта на секоја Директива, може да се види дека фундаменталната цел на која се засновани сите Директиви е неопходноста да се обезбеди заштита на интересите не само на содружниците/акционерите на засегнатата форма на трговско друштво, туку исто така и интересите на третите страни, вклучувајќи ги доверителите, вработените и заинтересираните членови на јавноста.

Оваа фундаментална цел може јасно да се увиди, меѓу другото, од:

- барањата за јавност и транспарентност утврдени во Директивите (особено Првата, Втората и Единаесеттата Директива) кои се во корист и на акционерите и на третите страни;
- зајакнување на правната сигурност во однос на превземените дејствија од страна на трговските друштва спрема трети лица како и во однос на самото нивно постоење (на пример, барањата утврдени во Првата Директива кои се однесуваат на ограничување на

---

⁶ Член 1 и 7

причините врз основа на кои обврските кои се превземаат во име на друштвото се сметаат за неважечки како и ограничување на случаите од кои може да произлезе ништовност);

- барањата (на пример оние кои се однесуваат на одобрување од акционерите) кои мора да се почитуваат при зголемување или намалување на основната главнина кај јавните друштва со ограничена одговорност, како и при формирањето на главнината (утврдени со Втората Директива);
- отстапувања во интерес на вработените дозволени со Втората Директива *“до степен до кој таквиот отстранувања се неопходни заради усвојување или примена на одредби утврдени со цел да го овозможат учеството на вработените или други групи лица дефинирани во националните закони, во капијалот на претпријатијата”*⁷.
- барања кои мора да се почитуваат (на пример во врска со правото на информирање и спротивставување и заштита на интересите на содружниците/акционерите, доверителите или вработените) при спојување или поделба на јавните друштва со ограничена одговорност (утврдени со Третата и Шестата Директива);
- неопходноста за добивање на јасен и точен увид во финансиската состојба на друштвото преку годишните и консолидираните сметки составени во согласност со Четвртата, односно Седмата Директива, како и обезбедување дека врз истите ќе се спроведе ревизија од страна на лица со соодветни квалификации (утврдено во Осмата Директива).

Заради тоа, таквата цел на обезбедување заштита на интересите на содружниците/акционерите и третите страни е примарна цел, вградена и во самиот основачки Договор, насочена кон *“усогласување до неопходниот степен на заштитни мерки кои, заради заштитата на интересите на содружниците/акционерите и на други лица, се бараат (...) од друштва или фирмите... ”*⁸

2. Унапредување на ефикасното работење на трговските друштва преку нивна одговорност

Секундарната цел на Директивите може да се види во обидот за унапредување на ефикасното работење на трговските друштва преку почитување на одредени барања утврдени со Директивите. Примери за ова се дадени долу:

- почитување на рокови наложени преку барањата за јавност и транспарентност наведени во точка 1, за да се обезбеди дека друштвата ги изготвуваат актите и ги извршуваат активностите поефикасно и навремено;

⁷ Втора Директива, член 41

⁸ Договор за основање на Европската Заедница (Договор од Рим, 25 март 1957), член 44 (2) (е)

- зајакната правна сигурност спрема трети лица, како што е наведено во точка 1 погоре, што води кон тоа друштвата да го зајакнуваат утврдувањето на неопходноста и ефикасноста и ефективноста на актите и активностите што ги спроведуваат;
- неопходноста за изготвување на годишни и консолидирани извештаи кои подлежат на ревизија од страна на соодветно квалификувани лица (во согласност со Четвртата, Седмата, односно Осмата Директива) обезбедува дека друштвата се целосно свесни за својата финансиска состојба со подобар увид во решенијата за можните потешкотии.

3. Поттикнување на создавање и развој на мали и средни претпријатија

Третата цел на Директивите се гледа во поттикнувањето на создавањето и развојот на малите и средни претпријатија, главно преку:

- наметнување на построги барања во однос на јавните друштва со ограничена одговорност согласно Втората, Третата и Шестата Директива (што може да се смета за пасивно промовирање);
- отстапувања кои се применуваат на малите и средни претпријатија во врска со барањата за сметководство и ревизија утврдени во Четвртата Директива (што може да се смета за позитивно промовирање);
- надополнување на иницијативите на Заедницата за поттикнување на создавањето и развојот на малите и средни претпријатија, што е изразено во Дванаесеттата Директива.

Уште една неизразена, но суштинска цел на сите Директиви е практичната оперативност на барањата и предложената хармонизација утврдена со нив. Иако ова може да изгледа логички неопходно и од очигледна природа, треба да се забележи дека членовите на работните комитети за изработка на Директивите и самите понекогаш се спротивставени околу претпоставената оперативност на Директивите.⁹

Ова очигледно претставува неизбежен недостаток кој е резултат на фактот што законодавството на ЕУ произлегува од предлозите на секоја држава членка во кои се содржани решенија и од хармонизацијата на таквите предлози (кои се сметаат за најефикасни) во текстот. Следствено, иако директивите имаат за цел да обезбедат што е можно поуспешна имплементација, извесен товар е поставен на државите согласно со самата природа на директивите, да изнајдат најефективни практични методи за транспозиција и почитување на условите содржани во директивите.

⁹ Еден интересен пример за ова во врска со полноважноста на обврските превземени од друштвата спрема трети лица, истакнат од Е. Stein во *Хармонизација на европските закони за трговски друштва* (1971), се однесува на еден италијански пратеник кој во Европскиот Парламент го дал единствениот глас против Првата Директива, оспорувајќи ја нејзината оперативност во таа област, нарекувајќи го усвоениот текст “*zver со латинска глава и германско шело и ојаш*”!

Од овие причини потребата за ефективна практична транспозиција има огромно значење за практичната примена на Директивите на ЕУ и за конкретизацијата на целите содржани во истите.

Земајќи ги во предвид горенаведениот делокруг на примена, целите и намерите на Директивите, како и споменатите потешкотии кои понекогаш се среќаваат во однос на нивната предвидена имплементација, треба да се посвети внимание на решенијата за транспозиција содржани во Законот за трговски друштва, како во однос на методите за усогласување на содржината на Директивите и постигнатите ефекти и резултати, така и во однос на конкретизацијата на целите на истите.

II. Транспозиција на Директивите на ЕУ во Законот за трговски друштва¹⁰

A. Метод на транспозиција на Директивите на ЕУ во Законот за трговски друштва

Како што е погоре наведено и заради олеснета референца, секоја од Директивите опфатени во точка I.A. и начинот на кој условите беа транспонирани во ЗТД ќе бидат поединечно разгледани.

1. Транспозиција на Првата Директива во ЗТД

а) Јавност и обврски за објавување

Обврските за јавност и објавување кои се однесуваат на акционерските друштва, друштвата со ограничена одговорност и командитните друштва со акции беа во голема мера усогласени во одделот за општите одредби (на пример, во рамките на одделот за “Објавување на *йодајйоци*” и “*Трговски реџисџар и йосџајка за реџисџирација*“) и подетално во одделите за друштвата со ограничена одговорност и акционерските друштва, во кои се наведени документите и податоците на кои се однесуваат задолжителните услови за јавност и објавување содржани во Првата Директива.

б) Ограничување на основите за поништување на активностите превземени во име на друштвата

---

¹⁰ Коментарите за транспозиција на Директивите во ЗТД без засновани на текстот на работната верзија како и на дискусиите кои беа водени во рамките на средбите на работната група и се предмет на верификација на финалниот превод на текстот за да се осигура дека сите препораки на експертите на ЕУ од Проектот за изработка на трговски закони (проект финансиран од ЕУ, раководен од Европската Агенција за Реконструкција) се целосно вклучени. Понатаму, со оглед на фактот што финалната верзија на преводот на текстот сеуште не е комплетирана и дека редоследот на членовите во текстот е изменет, коментарите во однос на конкретната транспозиција на Директивите се дадени на поопшто ниво, со референца на главните прашања поврзани со транспозицијата. Специфични коментари во однос на точно определен дел од ЗТД кој што соодветствува на секој член од секоја Директива, доколку е тоа применливо, ќе бидат дополнително подготвени во табела на усогласување од страна на експертите на ЕУ и истиот документ ќе содржи подетален приказ на статусот на транспозицијата.

Соодветна транспозиција на овие ограничувања наведени во Првата Директива се содржи во одделот на ЗТД во кој се уредува ефектот на пред-основањето, на *ultra vires* трансакциите и трансакциите превземени од страна на нерегуларно назначени застапници или од страна на застапници со неадекватни овластувања (подетално, во одделите за одговорност за штета причинета во текот на постапката за основање на друштвото, за обемот на активностите и за застапување), како и во одделни одредби кои се однесуваат на акционерските друштва и друштвата со ограничена одговорност.

в) Ограничување на случаите на ништовност

Правилата кои се однесуваат на случаите во кои може да се јави ништовност се содржани во одделот за општи одредби ("*Ништовност на друштво*").

2. Транспозиција на Втората Директива во ЗТД

а) Услови во врска со основање на јавни друштва со ограничена одговорност

Правилата за основање на акционерските друштва се содржани во општите одредби кои се однесуваат на акционерските друштва и во одделот за "*Основање и упис на акционерските друштва*" во кој, помеѓу останатото, се наведени податоците кои мора да се содржат во статутот на друштвото, условите за минималниот износ на основната главнина и одредбите кои се однесуваат на акциите, вклучувајќи ги, на пример, условите поврзани со плаќање на акциите со непарични влогови.

б) Услови поврзани со одржување, распределба и промена на основната главнина и стекнување сопствени акции и акции со право на откуп на јавни друштва со ограничена одговорност

Условите поврзани со одржување, распределба и промена на главнината и со стекнување сопствени акции и акции со право на откуп се главно содржани во одделите за "*Зголемување на основната главнина*" и "*Намалување на основната главнина*", како и во одделите за "*Дивиденди*", "*Стекнување сопствени акции*" и "*Акции со право на откуп*".

3. Транспозиција на Третата и Шестата Директива во ЗТД

По дискусиите на работната група, најголемиот број на услови кои се однесуваат на спојување и поделба, беа усогласени во одделот за "*Припојување, спојување и поделба на друштва*", штитејќи ги притоа интересите на содружниците/акционерите и на останатите лица со, на пример, определување на документи и податоци кои мора да се направат достапни на акционерското собрание и на заинтересираните лица на друштвото кое учествува во спојувањето или во поделбата (вклучувајќи ги

доверителите). Во однос на специфичните начини за заштита на правата на вработените, кои се содржани во Директивите, во ЗТД е предвидено дека предлог договорот за спојување или поделба ќе ги наведе условите под кои работниот однос на вработените лица ќе биде продолжен, со тоа што на акционерите ќе им биде оставена можност да се спротивстават на истото преку прифаќање на договорот. Сепак треба да се напомене дека согласно информациите добиени од Македонските правни експерти, целосното усогласување со специфичните одредби од Директивата (односно одредбите наведени во Директивата 77/187/ЕЕЗ) не беше возможно, од причина што "тоа не е соодветно на транзициона економија". Исто така треба да се напомене дека согласно информациите добиени од страна на Македонските правни експерти, специфичните права од работен однос кои се однесуваат на вработените лица со старост од над 55 години се уредени со Законот за работни односи на Република Македонија.

Во овој оддел исто така се содржат барањата кои се однесуваат на одобрување на содржината на предлог условите за спојување или поделба од страна на собранието, со определени исклучоци, како и условите за определување на одговорноста за штета на членовите на органите на друштвото кое учествува во спојувањето или поделбата

4. Транспозиција на Четвртата и Седмата Директива во ЗТД

Треба да се напомене дека сметководствените услови во одделот за сметководство во ЗТД упатуваат на Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување наместо во однос на истите да се изврши стриктна транспозиција на Четвртата и Седмата Директива.

Понатаму, во однос на формата и содржината на годишните сметки пропишани во Директивата, одделот за "*Обврска за соопшавување годишна сметка и финансиски извештаи*" упатува на овластувањата на Министерството за финансии за пропишување на формата и содржината и следствено за изработка на поврзаните закони. Усогласувањето со Директивите на ЕУ треба да биде дополнително разгледано во процесот на изработка на последователни закони од областа на сметководството.

5. Транспозиција на Осмата Директива во ЗТД

Треба да се потенцира дека на сесиите на работната група беше напоменато дека наместо да се наведуваат во Законот за трговски друштва, специфичните обврски на ревизорите се наметнати согласно регулативите кои се однесуваат на оваа професија, кои пак треба да бидат дополнително разгледани за да се осигура усогласувањето со Осмата Директива.

6. Транспозиција на Единаесеттата Директива во ЗТД

Одделот за “Подружници и Прејсџавнишџва“ ги содржи основните одредби и услови за објавување наведени во Единаесеттата Директива.¹¹

7. Транспозиција на Дванаесеттата Директива во новиот предлог Закон за трговски друштва на РМ

Можноста за основање друштва од едно лице е предвидена во одделите во ЗТД кои се однесуваат на друштва со ограничена одговорност и на акционерски друштва.

По прегледот на решенијата за усогласување содржани во ЗТД и начинот на кој во текстот се регулирани условите пропишани во Директивите за кои всушност беше извршено усогласувањето, треба да се разгледаат ефектите и резултатите кои се постигнати со ова усогласување и конкретизацијата на целите на Директивите во поглед на бизнис заедницата и заинтересираните страни.

Б. Ефекти и резултати постигнати од усогласувањето на барањата од Директивите во ЗТД

Досега постигнатата транспозиција на Директивите во ЗТД резултираше со конкретизација на определени цели кон кои се стремат Директивите (имено оние наведени во точка I.B. на овој текст: заштита на интересите на содружниците/акционерите и третите лица; промовирање на ефикасно функционирање на друштвата и нивна одговорност; поттикнување на создавање и развој на мали и средни претпријатија и оперативност) во предложениот текст и нивна истовремена јасна имплементација во практиката.

Во продолжение се наведени неколку примери на овие постигнати ефекти и резултати и нивната корист и предност за бизнис заедницата и засегнатите лица:

1. Зголемени и појасни услови за објавување на документите на друштвото и нивна јавност (земајќи ги во предвид одредбите од Првата, Втортата, Третата, Шестата и Единаесеттата Директива) кои резултираат во:

- предности во однос на заштита на интересите на акционерите во врска со нивните права на пристап до документите на друштвото, како постојано така и во текот на собранијата на акционери;

---

¹¹ Експертите од ЕУ дадоа препорака за вметнување на други одредби со цел целосно усогласување на овој оддел со одредбите содржани во Единаесеттата Директива и беше истакнато дека истите одредби се земени во предвид (што ќе биде предмет на понатамошна верификација по добивањето на конечниот превод на текстот).

- предности во однос на заштита на интересите на трети лица, на пример доверителите, во врска со нивните права на пристап до информации, помеѓу останатото, преку јавен пристап до информации (објавување во Трговскиот регистар и Службен весник);
  - предности во врска со зголемената ефикасност на друштвата за почитување на крајните рокови во однос на поставените услови за јавност и транспарентност (наведени во точка ИБ (2)).
  - предности во однос на практичноста и ефективната имплементација на ЗТД: со јасно определување на условите за објавување и притоа спречувајќи настанување на празнина или правна невалидност, кои инаку можат да настанат. Деталното определување на условите за објавување има за резултат појасно правно разбирање и сигурност за засегнатите лица.
2. Јасни правила за правната сигурност на активностите на друштвото преземени спрема трети лица (примарно земајќи ги во предвид одредбите на Првата Директива) што како резултат ги има:
- предностите во врска со заштитата на интересите на третите лица, овозможувајќи зголемена сигурност во однос на обврските на друштвото кои остануваат во сила, без оглед на *ultra vires* трансакциите или активностите преземени од нерегуларно назначени застапници или од застапници со неадекватни овластувања;
  - предностите во однос на практичноста и ефективната имплементација на ЗТД со определување на правни решенија применливи за *ultra vires* трансакциите, што претставува екстремно проблематично прашање кое доколку не е соодветно решено од страна на законодавството, би можело да доведе до зголемување на бројот на спорови.
3. Јасни правила за основање на акционерски друштва и правила за зголемување и намалување на нивната главнина, што имаат за резултат:
- предности при заштитата на интересите на акционерите (на пример, во врска со зголемените обврски за објавување, правото на првенство на акционерите и нивните права при сериозни загуби на капиталот на друштвото или при стекнување на сопствени акции од страна на друштвото);
  - предности при заштита на интересите на третите лица и потенцијалните акционери (на пример со зголемување на барањата за објавување);
  - предности во однос на зголемената ефикасност на друштвата (на пример, во пропишувањето на минималниот износ на основната главнина и јасни правила за зголемување и намалување на истата);

- предности за пасивно промовирање на малите и средните претпријатија со оглед на фактот што на акционерските друштва им се наметнати постриктни обврски;
- предности во врска со практичноста и ефективната имплементација на ЗТД во целост, како што е претходно наведено.

4. Јасни правила и обврски кои мора да се почитуваат во врска со спојувањата и поделбите на друштвата кои резултираат во:

- предности при заштитата на интересите на акционерите и третите лица (посебно доверителите) овозможувајќи им соодветно известување и детални информации за предложеното спојување или поделба и со определување на одговорноста за штета на членовите на органите на друштвото кое учествува во спојувањето или поделбата.
- предности во однос на зголемената ефикасност на друштвата со поставување на јасни правила кои мора да бидат почитувани во случај на спојување или поделба и овозможување на зголемена конкурентност со дозволување на такви трансакции.
- предности во врска со практичноста и ефективната имплементација на ЗТД со овозможување на зголемена правна сигурност при реализирањето на активностите во постапките на спојување и поделба.

По прегледот на делокругот на примена, целите и намерите на Директивите и решенијата за усогласување содржани во ЗТД, како во однос на начините на усогласување на содржината на Директивите и ефектите и резултатите кои се постигнати со ова усогласување, така и во однос на конкретизацијата на нивните цели, треба да биде споменато дека, без поголеми потешкотии, усогласувањето на целите предвидени во Директивите ги надополнува и другите цели кои се опфатени со ЗТД.

Навистина, материјалната примена на примарните цели на Директивите во ЗТД, (особено целите за заштита на интересите не само на акционерите туку и на третите лица, како и промовирање на ефикасноста на друштвата и поттикнување на основање и развој на мали и средни претпријатија), придонесе кон подобрување на определени очекувања и крајни цели на Законот за трговски друштва, преку остварување на овие цели и поставување на поефикасна рамка за поволни пазарни услови кои ќе се покажат како попривлечни за новите инвеститори и бизниси. Признавањето на намерата за постигнување на вакви заеднички цели е од огромно значење за разбирање на основните задачи на законодавството на ЕУ и за постигнување на јасна претстава за заедничката мотивација, која се стреми да го обедини целокупниот процес на хармонизација.

Наталие Гасперини

Адвока̀т во Комора̀та на Париз; Адвокат во Врховниот суд на Англија и Велс.

Правен експерт на Проектот за Техничка помош за изработка на трговски закони, финансиран од ЕУ раководен од Европската Агенција за Реконструкција